

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 0. maj 2005

2. udkast

(Ændringsforslag fra S og betækningsbidrag fra hhv. DF og EL)

Betænkning

over

Forslag til lov om kloning og genmodificering af dyr m.v.

1. Ændringsforslag

Der er stillet 9 ændringsforslag til lovforslaget. Justitsministeren har stillet ændringsforslag nr. 9 og Socialdemokratiets medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1-8.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 23. februar 2005 og var til 1. behandling den 3. marts 2005. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Tidligere behandling

Lovforslaget er en genfremsættelse af L 25, folketingsåret 2004-05, 1. samling.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 6. august 2004 dette udkast til udvalget, jf. alm. del – bilag 1028 (folketingsåret 2003-04). Den 24. februar 2005 sendte justitsministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse fra Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn. Justitsministeren har skriftligt over for udvalget kommenteret den skriftlige henvendelse.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 5 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

◇

Dansk Folkeparti stiller sig stærkt kritisk over for lovforslaget – og frygter en glidebane. F.eks. når det gælder muligheden, som er indeholdt i § 1 om kloning i forbindelse med undervisning. Lov-

givningen indeholder allerede i dag muligheder for kloning, og Dansk Folkeparti mener derfor, at det er vigtigt, at man overvejer, om der reelt er behov for den udvidelse, som forslaget lægger op til. Særligt er der behov for at gøre sig nogle etiske overvejelser, dels i forhold til den overskridelse af kanyleprincippet, som vil være helt generel, hvis loven bliver vedtaget, og særligt i forhold til de bemærkninger om dyrenes integritet, som der også bliver gjort i bemærkningerne til lovforslaget. Det fremgår af lovforslagets side 6, at »det er udvalgets opfattelse, at somatisk og i øvrigt også embryonal kloning ikke er uproblematisk for de dyr, der fødes i første generation«. Af side 8 fremgår det endvidere, at udvalget i sin rapport har fundet, at der kan være en række dyrevelfærdsmæssige betænkeligheder og etiske overvejelser forbundet med kloning og genmodificering af dyr. Dansk Folkeparti er på den baggrund kritisk over for forslaget og kan derfor ikke støtte det.

Enhedslisten indstiller lovforslaget til forkastelse ved 3. behandling.

Enhedslisten er grundlæggende imod at anvende genmanipulation og kloning, også når det gælder dyr. Enhedslisten er det af etiske grunde, for hvad er det for en opfattelse af dyr og mennesker, der hersker, når man mener, at man kan gå rundt og ændre på deres egenskaber ud fra en rationel betragtning. Enhedslisten er det af naturmæssige grunde, for konsekvenserne af genmanipulation og kloning kan være katastrofale.

Det er ikke noget argument, at der foregår forskning på dette område i andre lande, og Danmark vil komme til at halte bagefter, hvis vi ikke tillader det her i landet. Der har været flere eksempler på, at alternativ forskning og udvikling har ført til succes. Atomkraft kontra vindkraft f.eks. Atomkraft har ført til alvorlige katastrofer som 3-mileøen og Tjernobyl. Vindkraft har været en kæmpe-succes og skabt mange nye arbejdspladser. Så der er tale om et valg mellem hensyn til natur eller hensyn til kommercielle interesser. Enhedslisten vælger hensynet til naturen.

Enhedslisten mener, at man burde satse på en udvikling, som er i overensstemmelse og i balance med naturen frem for at fortsætte en udvikling af den her helt åbenlyse forkerte vej.

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Fólkaflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.[Der gøres opmærksom på, at et flertal eller et mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemning i Folketingssalen.]

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* i udvalget (S):

1) *Stk. 1* affattes således:

»Uden tilladelse fra Dyreforsøgstilsynet må der ikke foretages:

- 1) kloning og genmodificering af hvirveldyr,
- 2) import og anvendelse af genetisk modificerede hvirveldyr under indesluttede forhold,
- 3) avl af klonede og genmodificerede forsøgsdyr, eller
- 4) indførsel og udførsel af samt handel med klonede hvirveldyr og avl af klonede hvirveldyr, der ikke er forsøgsdyr.«

[Lovforslaget skal omfatte import og anvendelse af genmodificerede hvirveldyr samt indførsel, udførsel og handel m.v. med klonede hvirveldyr]

2) *Stk. 3* affattes således:

»Dyreforsøgstilsynet kan afslå at give tilladelse efter stk. 1, hvis aktiviteten i stk. 1, nr. 1-4, ikke skønnes at være til væsentlig gavn.«

[Konsekvensændring af ændringsforslag nr.1]

3) *Stk. 4* udgår.

Stk. 5 bliver herefter stk. 4.

[Konsekvensændring af ændringsforslag nr.1]

Til § 2

4) I *stk. 1* udgår ordene: »og ved anvendelse af klonede og genmodificerede hvirveldyr til forsøgsdyr«.

5) Efter *stk. 2* indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 3*. Reglerne om dyreforsøg i lov om dyreforsøg § 1, stk. 6, § 3, §§ 12-14, § 15, stk. 1, 1. pkt., stk. 2 og 3, og § 17 finder tilsvarende anvendelse på indførsel og udførsel af samt handel med klonede og genmodificerede hvirveldyr samt på avl af klonede hvirveldyr, der ikke er forsøgsdyr.«

[Konsekvensændring af ændringsforslag nr.1]

Til § 3

6) I *stk. 1, nr. 1*, udgår ordene:

»og 4«.

[Konsekvensændring af ændringsforslag nr.1]

Til § 4

7) Paragraffen affattes således

»§ 4. Loven træder i kraft den 1. juli 2005, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter ikrafttrædelsestidspunktet for § 1, stk. 1, nr. 2 og 4.«

[De foreslåede § 1, stk. 1, nr. 2 og 4 er omfattet af informationsproceduredirektivet og skal derfor notificeres. Justitsministeren bemyndiges derfor til at sætte disse bestemmelser i kraft, når notificationsproceduren er afsluttet]

Til § 5

8) I den under *nr. 1* foreslåede § 1, *stk. 7*, udgår ordene:

»og ved anvendelse af klonede og genmodificerede hvirveldyr til dyreforsøg«.

[Konsekvensændring af ændringsforslag nr.1]

Af *justitsministeren*, tiltrådt af <>:

Til § 5

9) I *nr. 1*) affattes det foreslåede *stk. 7* således:

»*Stk. 7.* Ved kloning og genmodificering af hvirveldyr og ved anvendelse af klonede og genmodificerede hvirveldyr til dyreforsøg, som falder ind under lov om kloning og genmodificering af dyr m.v., finder denne lov anvendelse.«

[Præcisering af anvendelsesområdet for dyreforsøgsloven]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1-8

Ændringsforslagene indebærer, at lovforslaget i modsætning til det fremsatte lovforslag kommer til at omfatte import og anvendelse af genetisk modificerede hvirveldyr under indesluttede forhold samt import og avl af genetisk modificerede hvirveldyr dyr til anvendelse under indesluttede forhold. Ændringsforslagene indebærer endvidere, at lovforslaget i modsætning til det fremsatte lovforslag kommer til at omfatte indførsel og udførsel af samt handel med klonede hvirveldyr og avl af klonede hvirveldyr, der ikke er forsøgsdyr (jf. ændringsforslag nr. 1 (de foreslåede nr. 2 og 4)).

Justitsministeriet har i svar på spørgsmål 1 og 3 redegjort for de EU-retlige aspekter af ændringsforslaget. Det fremgår bl.a. af svaret på spørgsmål 1, at det er Skov- og Naturstyrelsens vurdering, at en eventuel national regulering af import og anvendelse af genetisk modificerede forsøgsdyr under indesluttede forhold samt import og avl af genetisk modificerede forsøgsdyr til anvendelse under indesluttede forhold ikke vil være i konflikt med udsætningsdirektivet.

Ændringsforslaget tilsigter, jf. ændringsforslag nr. 1 (det foreslåede nr. 2), at lade det råderum for national lovgivning, som er angivet i svaret med hensyn til genmodificerede hvirveldyr, være omfattet af lovforslaget.

Justitsministeriet har i svaret på spørgsmål 3 bl.a. oplyst, at en regulering af import af genmodificerede forsøgsdyr kan udgøre en handelshindring. EU-reglerne er dog ikke til hinder for forbud eller restriktioner, der er retfærdiggjort af bl.a. hensyn til sædeligheden. Medlemsstaterne fastlægger kravene til den offentlige sædelighed – dvs. den offentlige moral og etik – inden for sit område i overensstemmelse med de værdinormer, der gælder i medlemsstaten. Efter forslagsstillernes opfattelse vil et importforbud kunne anses for at være et egnet middel til at forfølge dyreetiske hensyn og falde inden for de restriktioner, som en medlemsstat kan fastsætte.

Det fremgår endvidere bl.a. af justitsministerens svar på spørgsmål 1, at en regulering af indførsel og udførsel af samt handel med rent klonede dyr vil ikke vil være omfattet af udsætningsdirektivet. Området kan derfor reguleres, i det omfang en regulering vil være forenelig med EF-traktaten, herunder bestemmelserne om fri bevægelighed for varer. Justitsministeriet har i svaret på spørgsmål 1 lagt til grund, at en regulering af indførsel og udførsel af samt handel med rent klonede dyr, som beskrevet i det lovtekniske ændringsforslag er begrundet i etiske overvejelser om det acceptable i at anvende bioteknologiske teknikker på dyr, uden at det tjener et væsentligt formål. Det er Justitsministeriets vurdering, at sådanne etiske overvejelser vil kunne berettige en handelshindring, som be-

skrevet i ændringsforslaget. For så vidt angår reguleringen af avl af rent klonede dyr finder Justitsministeriet, at de samme betragtninger som beskrevet ovenfor gør sig gældende.

Ændringsforslaget indebærer, jf. ændringsforslag nr. 1 (det foreslåede nr. 4), at indførsel og udførsel af samt handel med klonede hvirveldyr og avl af klonede hvirveldyr, der ikke er forsøgsdyr, bliver omfattet af lovforslaget.

Det fremgår endeligt af justitsministerens svar på spørgsmål 1 og 5, at de foreslåede § 1, stk. 1, nr. 2 og 4, vil være omfattet af informationsproceduredirektivet og derfor skal notificeres..

Til nr. 9

Ifølge § 1, stk. 5, i lovforslaget omfatter loven ikke genmodificering på hvirveldyr, der udelukkende er genmodificerede i deres somatiske celler. Det følger endvidere af lovforslagets § 5, nr. 1, at ved kloning og genmodificering af hvirveldyr og ved anvendelse af klonede og genmodificerede hvirveldyr til dyreforsøg er det lov om kloning og genmodificering af dyr m.v. – og altså ikke dyreforsøgsloven – der finder anvendelse.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at genmodificering foretaget på somatiske celler er omfattet af de almindelige bestemmelser i dyreforsøgsloven i det omfang, der er tale om et dyreforsøg. For at få udtrykt dette direkte i lovteksten, foreslås det, at lovforslagets § 5 nr. 1, forslaget til affattelse af § 1, stk. 7, i dyreforsøgsloven præciseres, således at det udtrykkeligt kommer til at fremgå af dyreforsøgsloven, at det, der undtages fra dyreforsøgslovens anvendelsesområde, alene er det, der er omfattet af lov om kloning og genmodificering af dyr m.v.

Birthe Rønn Hornbech (V) Michael Aastrup Jensen (V) Karsten Nonbo (V) Søren Pind (V)
Peter Skaarup (DF) fmd. Kim Christiansen (DF) Hans Kristian Skibby (DF) Tom Behnke (KF)
Charlotte Dyremose (KF) Frode Sørensen (S) Lissa Mathiasen (S) Morten Bødskov (S)
Per Kaalund (S) Elisabeth Arnold (RV) Simon Emil Ammitzbøll (RV) Anne Baastrup (SF) nfmnd.
Line Barfod (EL)

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Fólkaflokkurinn havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Tjóðveldisflokkurinn (TF)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Fólkaflokkurinn (FF)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende L 8**Bilagsnr. Titel**

- 1 Genomdeling af bilag, svar m.v. fra udvalgsbehandlingen af L 25, 2004-05, 1. samling
- 2 Høringssvar, fra justitsministeren
- 3 Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
- 4 Endelig tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
- 5 Henvendelse af 12/3-05 fra Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn
- 6 Ændringsforslag tillov om kloning og genmodificering af dyr m.v.
- 7 1. udkast til betænkning
- 8 Udkast til ændringsforslag

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 8**Spm.nr. Titel**

- 1 Spm. om EU-retlige aspekter, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 2 Spm. om kommentar til henvendelse af 12/3-05 fra Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 3 Spm. om import og anvendelse af genetisk modificerede forsøgsdyr under indesluttede forhold, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 4 Spm. om råderum for national lovgivning med hensyn til genmodificerede hvirveldyr, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 5 Spm. om ministerens kommentar til udkast til ændringsforslag til lovforslaget, til justitsministeren, og ministerens svar herpå